

Juhász Tamás életrajza

Dr. Juhász Tamás Kolozsváron született 1946. január 23-án. Édesapja, dr. Juhász István (1915–1984) lelkész, teológiai professzor, 38 éven át oktatott egyháztörténelmet a Kolozsvári Protestáns Teológián (1945–1983). Édesanyja, Tavasz Mária (1916–1979), a filozófus és teológiai tanár, Tavasz Sándor lánya, 1948-ig a kolozsvári leányiskola vallásánára volt. Testvérei: András László (sz. 1941–1993), Péter (sz. 1944), Máté (sz. 1950) és Mária (sz. 1954).

Elemi és középiskolai tanulmányait Kolozsváron végezte az 1-es számú fiúiskolában. Szakmai önéletrajzában éllel jegyzi meg, hogy iskolája, a ma már Gheorghe Șincai néven ismert elméleti líceum, tanulmányi éve alatt, 1952–1963 között még háromszor kapott új nevet (2-es számú, majd „Ady Endre”, később „Ady-Șincai” Líceum). A polgári értékek tiszteletére, népe, egyháza és Erdély iránti elkötelezettségre nevelt ifjú fülében a feltörekvő, új, más értékrend fokozatos térhódításáról árulkodó nevek egyre idegenebbül csengtek. Érettségi után, 1963-ban felvételizett a Kolozsvári Protestáns Teológiára. A négy év tanulmányi idő lezárásával, 1967-ben első lelkészképesítő vizsgát tett, és még az év őszén beiratkozott az Intézet doktori tanfolyamára. 1969-ben megszerezte második lelkészképesítő oklevelét. 1970–1972 között a Fehér megyei Lőrincréven teljesített helyettes segédlelkészi szolgálatot. A gyülekezet 1972-ben rendes lelkészévé választotta. Lőrincrévei szolgálata idején, 1971-ben házasságot kötött a könyvtárszakot végzett Dobai Erzsébet-Piroskával. Házasságukból két gyermek született, Péter (1972) és Márta (1974). 1974-ben elfogadta a detrehemtelepi gyülekezet meghívását, ahol tíz évig szolgált. A parókián töltött 14 év közösségi élményeit és gyakorlati tapasztalatait kiválóan hasznosította a lelkészképzés területén, hogy a felnövekvő lelkésznevezdékek ténylegesen gyülekezeti lelkipásztorokká formálódjanak. 1984-ben a teológiai tudományok ifjú doktora meghívást kapott a Kolozsvári Protestáns Teológia Rendszeres Teológiai Tanszékére.

Az 1967-ben megkezdett doktori tanfolyam első évében (1967/1968) a bukaresti Román Ortodox Teológián tanult. Dumitru Stăniloanál vizsgázott dogmatikából, de hallgatta N. Chițescu, Ion Coman, P. Rezuș és I. Rămureanu előadásait is. Bukaresti tanulmányi éve során nemcsak román nyelvtudását mélyítette el, hanem olyan tapasztalatokat szerzett és olyan kapcsolatokat alakított ki, amelyeket később a Román Ortodox Egyházzal folytatott párbeszédben kiválóan hasznosíthatott. A doktori tanfolyam első három éve után, gyülekezeti szolgálata idején is tovább képezte magát. 1977/1978-ban a Münsteri Karl Wilhelm Egyetem Protestáns Teológia Karának ösztöndíjasa volt. Német nyelvtudását már korábban megalapozta. Középiskolai tanulmányai idején az 1961/1962-es tanévet a nagyszebeni német tannyelvű Brukenthal Líceumban

végezte, majd három évvel később, immár harmadéves teológiai hallgatóként, két szemesztert tanult a nagyszzebeni szász evangélikus teológián (1965–1966). A szász teológia tanáraival és egyházi képviselőivel mindvégig szoros, baráti kapcsolatot tartott fenn. Alapos német nyelvtudása nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy münsteri tanulmányi évét hatékonyan töltse el. Itt Hans-Helmut Esser és Wilhelm H. Neusner előadásait hallgatta. A Münsterben töltött éve alatt néhány hétre Hollandiába látogatott. Kiváló nyelvérzékekkel ekkor alapozta meg holland nyelvtudását is. Később az angol nyelvet is elsajátította.

A Heidelbergi Káté teológiai tanítása című doktori értekezését 1980-ban készítette el és nyújtotta be elbírálásra a Kolozsvári Protestáns Teológián. Dolgozatát 1983-ban védte meg summa cum laude minősítéssel. Témavezető tanárai dr. Geréb Pál és dr. Christoph Klein szász evangélikus professzor voltak. A Protestáns Teológiai Intézet Szenátusa 1986-ban nyújtotta át teológiai doktori oklevelét.

Juhász Tamás 1984-től dr. Geréb Pál utódaként a rendszeres teológiai tanzsék vezetője, 2000-ig gyakorlatilag a mindenese volt ennek, előbb lektori, majd előadótanári minőségben. 1995-ben hivatalos professzori kinevezést kapott, s ezt a címet viselte nyugalomba vonulásáig, 2011 júniusáig. A lelkészképzés szolgálatában eltöltött 27 év alatt tanított latin és német nyelvet, oktatott teológiai enciklopédiát, filozófiai bevezetést, vallásfilozófiát, hitvallásismeretet, szimbolikát, dogmatikát, etikát és kánonismeretet. Szakmai önéletrajzában írja, hogy tanulva tanított, és tanítva tanult.

Már kezdettől különös érdeklődést tanúsított az Egyház szimbólumai iránt, de mindenekelőtt a Református Egyház hitvallási iratainak tanulmányozásába mélyedt el igazán. Érdeklődése az évek során egyre inkább az Egyház általános kérdései, az ekléziológia felé fordult. Az Egyház kialakulása, lényegének megragadása, céljának meghatározása, valamint társadalmi helyének és feladatának kijelölése a kutatás olyan izgalmas területeinek bizonyultak, amelyekről soha nem tudott elszakadni.

A kutatás új területei az 1989-es rendszerváltozással, a kommunizmus politikai és ideológiai nyomásának megszűnésével nyíltak meg előtte. Ekkor mélyedt el a keresztyén etika addig tiltott területnek számító kérdéseiben. Vizsgálta a teológia és a politika kapcsolatát, de fokozott figyelmet fordított a teológia és a természettudományok között megállapítható viszony tanulmányozására és az egyre aktuálisabbá váló bioetikai kérdésekre.

Nyelvismerete, műveltsége, széles körű tájékozottsága nemcsak azt tette lehetővé számára, hogy intenzív kapcsolatot ápoljon német, svájci és holland barátaival és ismerőseivel, hanem azt is, hogy tevékenyen vehessen részt a nemzetközi teológiai élet és az egyházak közötti párbeszéd legjelentősebb alkalmain és fórumain. 1979 és 1986 között a Romániai Református Egyházat képviselte a bensheimi Felekezettudományi Intézetben (Konfessionskundliches Institut Bensheim); 1988 és 2004 között tagja volt a Református Egyházak Világtanácsa és a Konstantinápolyi Ökumenikus (Ortodox) Patriarchátus közötti

párbeszéd ökumenikus csoportjának; 2002 és 2006 között a Romániai Református Egyház képviselőjeként vett részt az Európai Protestáns Egyházak Leuenerbergi Közösségének konferenciáin; 2008-tól pedig bekapcsolódott a magyarországi *Collegium Doctorum* munkálataiba.

Kezdeményezője és megalakulásától tagja a Leiden (1994), majd Amszterdam (1999) központtal működő Nemzetközi Református Teológiai Intézetnek (International Reformed Theological Institute: IRTI), az építő teológia művelésére elkötelezett református rendszeres teológusok világszintű közösségének. A kétévenként megrendezett konferenciák munkálataiban hat alkalommal vett részt és tartott referátumot (Budapest 1995, Doorn 1997, Stellenbosch 1999, Princeton 2001, Kolozsvár 2007, Aix-en-Provence 2009).

Nyomban az 1989-es fordulat után, kolozsvári és anyaországi tanártársaival együtt kezdeményezte a *Coetus Theologorum*, a magyar református teológiai tanárok munkaközösségének újrászervezését és az évenkénti találkozók rendszeresítését. Az újjáalakult közösség természetesen a Kárpát-medencei hat magyar református teológiai akadémia tanárainak munkaközösségévé vált. Az 1990-es első munkaülésnek nemcsak résztvevője, hanem szervezője és házigazdája is volt, felajánlva a Juhász család málnásfürdői nyaralóját a tanácskozás színhelyéül.

A külföldön tanult erdélyi református lelkészek teológiai tanulmányozásának további ösztönzésére, a megszerzett ismeretek elmélyítésére és a hazai egyházi életben való kamatoztatására összehívta a *Consultatio Peregrinorum* találkozót, amelynek 1992-től tíz éven át vezetője és irányítója volt. Az önképzőkör szerűen szerveződő és működő éves konzultáció 2002-től a Lelkészerterkeztetés keretében végezte munkáját.

Missziói lelkülettel szervezte és vezette éveken át az *Imitatio Christi* kört, a református keresztyén értelmiség bibliaórai közösségét, abban a tudatban, hogy a kommunizmus idején háttérbe szoruló értelmiséggel folytatott párbeszéd megtermékenyítően hathat egyfelől egyháza életére és szolgálatára, másfelől annak a társadalomnak a hitbéli és erkölcsi formálódására, amelyben az értelmiség a kovász szerepét hivatott betölteni.

Az elkötelezett és felelős erdélyi református teológus közösségi szolgálatában szemléletének egyik meghatározó jellemvonása ragadható meg: mindig kész volt közvetítőként fellépni ott, ahol akár két ember találkozása és eszmecseréje hozzájárulhatott a teológia tudományának műveléséhez, egyháza és az Anyaszentegyház ügyének előmozdításához, az egyetemes magyarság gyarapodásához.

Közegyházi szolgálata azonban ennél kiterjedtebb. Tanártársaival együtt elindítja a újraindítja a *Dolgozatok a református teológiai tudományok köréből* című sorozatot (1995), amelynek első két kötetét ő maga szerkeszti. 1990 és 1994 között, majd 2000-től napjainkig tagja a Romániai Református Egyház Zsinatának, illetve a Zsinat különböző bizottságainak.

Dr. Juhász Tamás széleskörűen értelmezte teológiai tanári szolgálatát. A tudományos, oktatói és nevelői munka mellett elsőrendű feladatának tekintette a Kolozsvári Protestáns Teológia jó hírnevének fenntartását és terjesztését bel- és külföldön, a meglévő kapcsolatok ápolását és újak teremtését annak érdekében, hogy a többnyire szűkös anyagi körülmények között működő Intézet mégis gyarapodhasson a könyvtártól kezdve, a tanácsterem és előadóterem berendezésén át, a konviktusig és a bentlakásig. Ezen a szolgálati téren igazi segítőtársra talált feleségében, aki az Intézet munkatársaként, tenniakarásával, gyakorlatias hozzáállásával és jó gazdasszony szellemével nemcsak ösztönözte, támogatta és kiegészítette őt munkájában, hanem kezdeményezője és mozgatója volt számos konkrét megvalósításnak. A Teológia vagyonának gyarapítása mellett sok tekintetben kettőjük önzetlen munkájának gyümölcse a teológus nemzedékek gyakorlati tapasztalatszerzését elősegítő, kiterjedt diakóniai tevékenység kereteinek a megteremtése is. Teológiát építő szolgálata rektori megbízatása idején (2002–2006) teljesedhetett ki, amikor az épületulajdonos Erdélyi Református Egyházkerülettel egyetértésben sor került a Teológia épületének teljes körű felújítására.

Egyik holland professzortársa és jó barátja így értékelte teológiai tanári szolgálatát a kilencvenes évek végén, beleértve azokat a kolozsvári tanártársakat is, akikkel már a 80-as évek közepétől, de különösen a fordulatot jelentő kilencvenes évtől kezdve együtt munkálkodott a Protestáns Teológia ügyén: „Ők voltak azok, aki a kommunizmus bukását követően átmentették a Teológiát az utókornak. A következő tanárnemzedékre pedig az a feladat hárul, hogy amit ők átmentettek, azt megőrizzék és a kor követelményeit szem előtt tartva, rangjának megfelelően tovább építsék.”

Munkásságának elismeréseképpen 2002-ben a Magyar Köztársaság Kulturális Minisztériuma *Károli Gáspár díjjal* tüntette ki; 2005-ben a budapesti Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara a *doctor honoris causa* címet adományozta neki; 2011-ben pedig átvette a *Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje* rangos kitüntetését.

Kállay Dezső